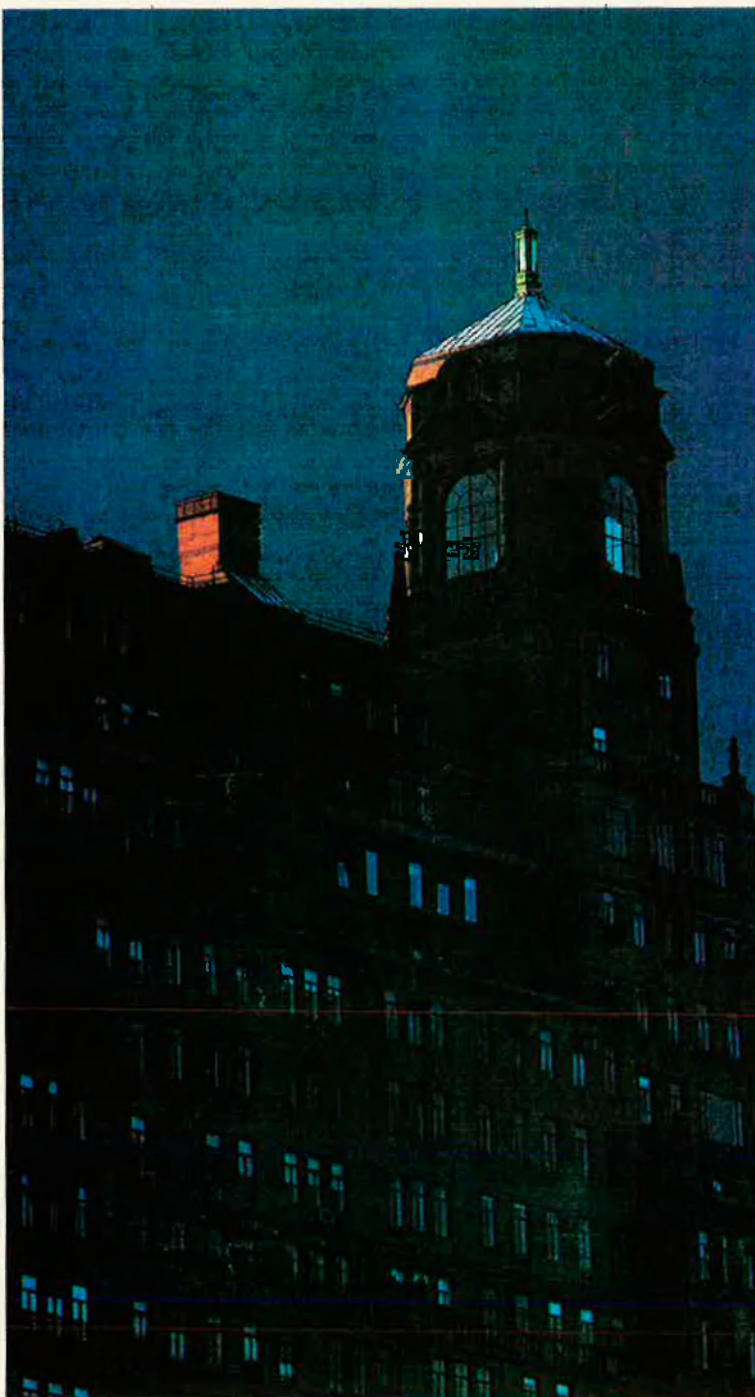

L'error d'en Benet

El meu amic Benet té raó de dir que en Tarradellas va claudicar en la transició. Però, em demano si només va claudicar ell. ¿Com és, doncs, que la Constitució es va haver de fer per consens, cosa de què el mateix Benet es plany? És que els qui varen consensuar la Constitució, quan tots els demòcrates esperàvem una justa ruptura amb el règim, no varen claudicar també? I els qui varen fer l'Estatut de Sau, on (contra el parer d'Esquerra Republicana) els líders ja van admetre el finançament autonòmic que tenim i que tant ens lliga a Madrid, ¿no varen claudicar? I els líders dels partits que varen negociar-lo amb en Suárez i que van cedir fins i tot en la qüestió de les diputacions i els governs civils, ¿no varen claudicar?

Quasi tots els líders democràtics varen claudicar a la transició. Però, ¿què? ¿Hem de posar-nos a fer el procés de cada un d'ells? ¿Hem de continuar practicant el vici de molts catalans de l'autofagocitosi? No, tot al contrari, hem de continuar treballant per anar aconseguint el que se'ns deu i que aleshores no va ser possible d'aconseguir. Que els líders d'aquell moment varen fer el que varen poder i varen saber (i, ¡compte: molts d'ells sabien història!).

¿En què s'equivoca, doncs, en Benet? En això: de voler fer *ara* el procés d'un dels líders d'aleshores. Perquè ara el que cal és que la gent del nostre poble sàpiga història i sobretot història contemporània: la república, el franquisme (que els qui el coneixen no volen recordar), l'exili i la transició. Perquè, aquesta història, no la sabem i sobretot no la saben els qui tenen menys de cinquanta anys. Cal ensenyar això i no fer processosos.

En Benet es queixa molt que la gent no sap història i història contemporània i acusa la Generalitat, amb moltíssima raó, de no fer que els mitjans docents ensenyin la nostra història i que els mitjans de comunicació que en depenen directament o indirectament no usin les mil i una formes interessants que podrien usar per a fer arribar aquesta història al nostre poble. En això té tota la raó, però no en té quan en lloc d'ensenyar-nos aquesta història es posa a fer el procés d'un dels seus homes. Encara que el faci amb els seus *textos* i *contextos* immediats. ¿Per què? Perquè no es pot ensenyar la història així. Abans s'ha de fer que els possibles receptors del seu llibre coneguin bé el *context* històric general.

Diccionari d'un ociós

Fer això que ha fet ell és com voler ensenyar llatí a qui no sap de llegir ni d'escriure. I això és un error de mètode. No és que no sigui un bon historiador, sinó que en aquest cas (en d'altres no) s'ha mostrat un mal pedagog. Per això aquest procés d'en Tarradellas no s'entén. Jo he llegit les cartes referents a Montserrat i estaria especialment ben situat per a entendre-les i no n'he tret una idea clara (i si algú es pensa que la n'ha treta, el desafiament que m'ho demostris).

¿Per què, en lloc de fer aquest procés a en Tarradellas, no ens explica de forma entenedora i divulgadora (no a l'estil de la història de Pierre Vilar, que està molt bé, però no és a l'abast de tothom) què va passar amb la república, el franquisme, l'exili i la transició? Repeteixo que la gent d'avui no ho sap, i com que no ho sap, tampoc sovint no sap com s'ha de situar en la història ni en la seva vida personal.

¿Per què els historiadors no ens expliquen clarament aquestes coses? ¿Perquè no gosen? ¿Perquè no poden? ¿És perquè, de fet, amb la transició només hi ha hagut un maquillatge polític del sistema, però continua igual que abans? ¿Perquè les forces fàctiques econòmiques, socials, esportives, culturals, militars, policiaques, etc., van quedar fonamentalment intactes i continuen persistint sota la capa d'una democràcia formal?

¿Per què els mitjans de comunicació no ens ensenyen clarament què van ser i com van ser aquests períodes històrics a què tant em refereixo? ¿Per por? ¿Per conveniència? ¿Per què ens estan amagant la realitat de la nostra història contemporània, sense la qual no podem saber ben bé qui som nosaltres mateixos?

Mentre els historiadors i mitjans de comunicació no ens ho revelin, creurem que hi ha misteri, és a dir, que les forces fàctiques de l'antic règim continuen imperant, malgrat les aparences. ¡I nosaltres sense assabentar-nos-en!

El llibre d'en Benet portarà més confusió que llum. Servirà perquè la gent es confirmi en la seva idea que "tots els polítics són iguals" i que, quan no són còmplices entre si, es mengen el fetge l'un a l'altre. Però aclarir-nos la història d'aquests temps immediats als d'avui, no ho farà gens. I aquesta és l'equivocació d'en Benet, d'un home que sempre es plany, i amb raó, que avui dia no s'ensenyava la nostra història.

Jordi Vila-Abadal i Vilaplana

Descàrrec de consciència

Francament vull pensar que tots els que es declaren fusterians de debò ho deuen ser. La meua experiència, llarga ja, decebuda ja, és que són molt pocs els que coneixen la seua obra, des dels primers versos als darrers escrits per al silenci en què vivia dolçament una vida agra i riquíssima. No parle dels llibres "de sempre", sota els quals Almela i Vives encetà la interminable polèmica, sinó de la resta. Tampoc crec que això importi massa ara, en moments tan foradats.

Orfindat

La impressió que em deixa la seua mort és d'orfindat, de buit, però parle d'un buit estrictament personal. (No tinc amb qui compartir-lo, no forme part dels cercles fusterians estrictes). Jo era un admirador molt corrent, molt vulgar, molt sincer i per això potser pensava que Fuster era irrompible.

Generositat

Ho he escrit en altres ocasions, però ho torne a dir ara: no he tingut la sort de conèixer en la meua vida persones tan generoses, tan admirables, tan amigables. Si vaig tocar a la seua porta, em vaig trobar amb la seua sabiduria i el seu whisky. Açò consta en la primera fulla del meu *El Pare Mulet*, llibre que vaig fer publicar pel seu ànim. Ell va fer aquest esforç perquè jo rebutjava algunes de les seues hipòtesis i, per a un intel·lectual, aquest és el major

repte. Per a un intel·lectual honorat, és clar. Tot el que sabia estava al meu abast i em va ajudar a trobar les raons per a barallar-me amb les seues idees. Una disposició tan diferent a la de l'habitual mediocritat intel·lectual valenciana de celles altes i boca torta, que mai podré pagar. Un deute per a sempre. Una penitència.

Coherència

En moments de canvi, d'ideologies fràgils i postures canviant vull dir, l'adéu de Fuster té un ingredient operístic, un "ja us apanyareu vosaltres sols", i potser no sabrem fer-ho perquè ens mancarà la seua destresa, la seua distància, el sarcasme. Ens mancarà qui ens guie per a discutir-li. Dels patriis que en poc temps ens han abandonat, és l'absència de Fuster la que més em fa mal als muscles. Ja no sabré a qui anar. Des que vaig llegir la notícia que em trobe com malalt, d'una malaltia, sospite, incurable.

Ricard Bellveser